

Daniela ANGHEL

CLASIFICAREA PLANTELOR MEDICINALE ȘI AROMATICE

Craiova

Iunie, 2025

Copyright © 2025, Autor
Tehnoredactare computerizată: Daniela ANGHEL
Corectura aparține autorului

Responsabilitatea pentru conținutul lucrării revine în exclusivitate autorului.
Studiu științific

Publicat: Iunie 2025
<http://www.edituraelse.ro/ped/ped.htm>

CLASIFICAREA PLANTELOR MEDICINALE ȘI AROMATICE

1 DUPĂ CRITERII BOTANICE.

În această lucrare **Plantele medicinale aromatice** s-au clasificat în principal pe baza criteriilor morfologice, luându-se ca referință Flora R.S.R (cele 13 volume) apărută în intervalul 1952-1976 (24 ani).

Determinarea Plantelor medicinale și aromatice pe baza Florei R.S.R este greoaie deoarece această lucrare se adresează specialităților și cuprinde toate speciile Pteridofitelor și Spermatofitelor. De aceea s-a adoptat o clasificare mai simplă pentru recunoașterea plantelor medicinale și aromatice astfel:

- plante fără flori;
- plante cu flori B I - arbori, arbuști;
 B II - plante erbacee.

Grupa plantelor **erbacee** a fost împărțită în 6 subgrupe după culoarea florilor astfel:

- plante fără învelișuri florare colorate (*verzi*);
- plante cu flori albe (*Achillea, Capsella, Datura, Gypsophyla, Saponaria, Adonis, Arnica, Calendula*);
- plante cu flori galbene (*Chelidonium, Geum, Hypericum, Althea, Arctium*);
- plante cu flori roșii sau roz (*Digitalis, Leunurus*);
- plante cu flori violacee (*Delphinium*);
- plante cu flori albastre (*Borago, Cydonium, Lavandula, Hippocrepis*);

2. CLASIFICAREA DUPĂ MEDIUL DE VIAȚĂ

I. Stâncării, pajiști alpine

- *Jenuperus communis* (ienupăr);
- *Vaccinium myrtillus* (Afin);

- *Alchemilla vulgaris* (crețișoară);
- *Arnica montana* (arnică);
- *Primula off.* (ciuboțica cucului).

II. Pajiști și fânețe umede de munte și deal

- *Corylus avellana* (alun);
- *Betula verrucosa* (mesteacăn);
- *Achillea millefolium* (coada șoricelului);
- *Cichorium intybus* (cicoare);
- *Taraxacum officinalis* (cicoare);

III. Păduri

- *Hedera helix* (iederă);
- *Prunus spinosa* (porumbar);
- *Rhamnus frangula* (crușin);
- *Sambucus nigra* (soc);
- *Convallaria majalis* (lăcrămioare);
- *Fragaria vesca* (fragi);
- *Origanum vulgare* (sovarf);
- *Viola tricolor* (trei frați pătați);

IV. Tăieturi de pădure

- *Rubus fruticosus* (mur);
- *Rubus idaeus* (zmeur);
- *Salix capreea* (salcie căprească);
- *Agrimonia eupatoria* (turița);
- *Atropa belladonna* (mătrăgună);
- *Tanacetum vulgare* (vetricea);
- *Urtica dioica* (urzică);

V. Coaste rupturi de pantă

- *Hippophae rhamnoides* (cătină albă);
- *Rubus fruticosus*, *idaeus* (mur);

- *Melilotus officinalis* (sulfină);
- *Tusilago farfara* (potbal).

VI. Pajiști uscate însorite

- *Achillea millefolium* (coada șoricelului);
- *Eringium planum* (scai vânat);
- *Gypsophyla paniculata* (ipcărige);
- *Marubium vulgare* (unguraș);
- *Tymus* sp. (cimbrisor).

VII. Margini de drumuri, căi ferate, teren viran

- *Rosa canina* (măceș);
- *Sambucus nigra* (soc);
- *Prunus spinosa* (porumbar);
- *Agropiron repens* (pir medicinal);
- *Artemisia absintium* (pelin);
- *Artemisia vulgaris* (pelinăriță);
- *Lamium album* (urzică moartă albă);
- *Linaria vulgaris* (Linariță);

VIII. Buruieni de cultură și răzoare. (numai pentru speciile erbacee)

- *Agropyron repens* (pir medicinal);
- *Capsella bursa pastoris* (traista ciobanului);
- *Fumaria officinalis* (fumariță);
- *Hibiscus trionum* (zămoșică);
- *Xanthim spinosum* (holeră).

IX. Locuri bătorite

- *Malva neglecta* (cașul popii);
- *Plantago* sp. (patlagină);
- *Poligonatum aviculare* (troscot);
- *Potentilla anserina* (coada racului);

X. Locuri îngrășate. (gunoi, stâne)

- *Datura stramonium* (ciumafaie);
- *Hyoscyamus niger* (măselariță);
- *Rumex alpinum* (stevia stânelor);
- *Urtica dioica* (urzică).

XI. Sărături

- *Althea officinalis* (nalbă mare);
- *Ononis hircina*. (osul iepurelui);
- *Iris halophila*. (stanjenei galbeni);

XII. Lunci, zăvoaie, lungul apelor

- *Hippophae rhamnoides* (cătină);
- *Ribes nigrum* (coacăz negru);
- *Salix sp.* (salcie);
- *Viburnum opulus* (călin);
- *Angelica archangelica* (angelică);
- *Dryopteris felix-mas* (ferigă);
- *Equisetum arvense* (coada calului);
- *Symphytum officinalis* (tătănească);
- *Tusilago farfara* (potbal).

XIII. Locuri cu exces de umiditate

- *Rhamnus frangula* (crușin);
- *Populus nigra*. (plop);
- *Acorus calamus* (obligeană);
- *Filipendula ulmaria* (crețușcă);
- *Lythrum salicaria* (răchitan);
- *Grafiola officinalis* (vinariță).

3. CLASIFICAREA DUPĂ UTILIZĂRILE TERAPEUTICE

Acțiunile farmacodinamice ale plantelor medicinale și aromatice au fost testate în general întâi pe animale în laborator pentru a se observa efectele.

În general principiile active au aceleași acțiuni și la om dar mai există și excepții. Exemplu: valeriana pentru pisică este excitant, iar pentru om este sedativ.

Sparteina din *Sarothamnus scoparius* care în doze mici este stimulator a centrului respirator, iar în doze mari este deprimantă a centrului respirator, la iepure și nu are același efect.

De cele mai multe ori plantele medicinale și aromatice conțin mai multe principii active cu diferite proprietăți, așa încât pot fi încadrate în mai multe grupe terapeutice. Clasificarea plantelor medicinale și aromatice pe grupe terapeutice se bazează pe clasificarea generală a medicamentelor după O. M. S. astfel:

I. Plante Medicinale și Aromatice recomandate în bolile aparatului cardiovascular.

Această grupă cuprinde plante utilizate în următoarele afecțiuni:

- afecțiuni cardiace cu substrat nervos. (*Leunurus*, *Lavandula*, *Crataegus* sp.);
- afecțiuni vasculare (*Melilotus*, *Salvia*, *Viscum*);
- angină pectorală (*Crataegus*);
- arterioscleroză (*Viscum*, *Capsella*, *Taraxacum*);
- hipertensiune (*Hyssopus*, *Leunurus*, *Cynara*).

II. Plante Medicinale și Aromatice recomandate în bolile aparatului digestiv.

- pentru segmentul buco-faringian (stomatite, abcese, amigdalite, gingivite) se utilizează dezinfectante și antiinflamatorii (*Matricaria*, *Salvia*, *Geum*, *Ocimum*, *Rosa*, etc.);
- pentru segmentul gastro-intestinal (anorexie, antivomitivă, calmantă, hiper sau hipoaciditate, enterocolite, meteorism etc.), se recomandă *Gentiana* (ghințura), *Mentha*, *Artemisia*, *Calendula*, *Foeniculum* etc.;
- pentru segmentul final al intestinelor (colici, constipație, diaree, antihelmintice) se recomandă: *Anisum*, *Rhamnus* (crușin) *Inula*, *Achillea*;

- pentru disfuncțiile hepato-biliare (calculoza hepato-biliară, colici hepato-biliare, dischinezia biliară) se folosesc specii ca: *Arctium*, *Chelidonium*, *Hipericum*, *Achilea*, *Cichorium*, etc.;

III. Plante Medicinale și Aromatice recomandate în afecțiuni ale aparatului genital

- disminoree (*Capsella*, *Urtica*, *Pulsatilla*);
- leucoree (*Lamium*, *Lythrum* (Răchitan);
- prostatită (*Lamium*, *Pulsatilla* etc).

IV. Plante Medicinale și aromatice recomandate în afecțiuni ale aparatului respirator

- pentru tuse - faza incipientă se utilizează specii emoliente (*Verbascum*, *Althea*, *Malva*, *Tusilago*, *Tilia*, *Plantago*) expectorante (*Primula officinalis*, *Hyssopus*, *Eryngium*, *Inula* etc.);
- În bronșită se pot utiliza specii recomandate în tuse la care se adaugă *Foeniculum*, *Pimpinella anisum*, *Saponaria*, *Carum*, *Origanum*, *Marubium* (ungurașul);
- astm bronșic se utilizează specii antispasmodice ca: *Timus vulgaris*, *Hyssopus*, *Leunurus*, *Valeriana*, *Tusilago* etc.;
- gripă, guturai: *Sonchus*, *Tilia*, *Primula*, *Fraxinus*, *Salix*, *Rosa*;
- laringite, traheite: *Althea*, *Verbascum*, *Papaver*, *Pulmonaria*, *Cetraria islandica* (Lichen de piatră).

V.-Plante recomandate în afecțiuni ale aparatului urinar

- cistite: *Achillea*, *Vaccinium*, *Phaseolus*, *Linum*, *Populus*, *Pinus*, *Zea*;
- colica renală: *Agropyron*, *Lenuperus*, *Populus* etc.
- diuretice: *Cerasus*, *Equisetum*, *Betulla*, *Ononis*, *Zea*, *Centaurea*, *Polygonum*, *Prunus spinosa*, *Taraxacum*, *Viola tricolor*, *Arctium*, *Gipsophila*;
- litiază renală: *Vaccinium vitis-ideea* (Merișor) *Betula*, *Urtica*, *Pulsatilla*, *Rosa*, *Agrimonia*.

VI. Plante recomandate în afecțiuni dermatologice

- acnee: *Viola, Arctium, Cynorium, Humulus*, (toate utilizate intern);
- eczeme: pentru comprese *Matricaria, Achilleia, Calendula, Saponaria, Juglans*;
- furunculoză: *Viola, Cynorium, Arctium*. comprese: *Linnum, Convolvulus*.
- arsuri: - *Matricaria, Achilleia, Calendula, Soncus, Hipericum, Cnycus*.
- contuzii: *Arnica, Equisetum, Leunurus, Melilotus, Synphitium*.
- antiseptice: *Arnica, Matricharia, Lavandula, Hyssopus, Tymus*.
- cicatrizante: *Arnica, Calendula, Mellisa, Pulmonaria, Chelidonium, Hyssopus, Syphitium, Hipericum*.

VII. Plante recomandate în boli de nutriție și metabolism

- diabetul zaharat: *Cynara, Morus, Juglans, Salvia, Urtica, Arctium*; obezitate; *Rhamnus* (Crușin) *Taraxacum, Soncus, Convolvus* etc.;
- gută: *Betula, Fraxinus, Urtica, Pulsatila, Agropiron, Hiphophae*;
- hidropizie: *Betula, Jenuperus, Soncus, Hyssopus, Phaseolus, Zea*;
- tonice generale: *Tymus, Rosa, Hipophae, Juglans, Poligonum*;
- remineralizante: *Equisetum, Poligonum, Pulmonaria, Agropiron*;
- sudorifice și depurative: *Inula, Arctium, Soncus, Taraxacum, Viola, Cicorium*.

VIII. Plante recomandate în influența funcțiilor glandulare

- antisudorifice: *Juglans, Salvia, Hyssopus*;
- galactogoge: *Pimpinela, Feniculum, Carum, Coreandrum, Soncus, Majorana*;
- antigalactogoge: *Juglans, Salvia, Humulus, Salix, Quercus*.

IX. Plante recunoscute în afecțiuni ale sistemului nervos

- sedative nervoase: *Humulus, Tilia, Lavandula, Melilotus, Valeriana, Inula, Leunurus, Melisa*, etc.;
- anafrodisiace: *Humulus, Leunurus, Valeriana*, etc.;
- stimulente nervoase: *Mentha, Gențiana, Angelica*, etc.
- migrene: *Lavandula, Matricaria, Synphitium, Mentha, Hypericum* etc.

X. Plante utilizate în cosmetică

- tenuri uscate: *Calendula*, *Matricharia*, *Hypericum*, *Malva*;
- tenuri grase: *Juglans*, *Tusilago*, *Mentha*, *Salvia*, *Thymus*, *Arctium*;
- tenuri iritate: *Taraxacum*, *Pinus*;
- tenuri palide: *Arnica*;
- tenuri ridate: *Matricaria*, *Tusilago*, *Althea officinalis*;
- cosmetica mâinilor: *Sinapis*, *Linum*, *Iris*.
- tonice capilare; *Artium*, *Betula*, *Urtica*.